

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 12 » 12 2024 № 5

Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

«КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

денної та заочної форм навчання

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальності 053 «Психологія»

освітньо-професійна програма «Психологія»

статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Клінічна психологія» укладена на основі освітньої програми «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету від 12.07.2024, протокол №19

Укладачі

Л. Клевець, к. псих. н., доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

В. Хоменко, викладач кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Гарант освітньої програми

М. Заушнікова, к. псих. н., доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін, протокол від «5» грудня 2024, №8

Завідувач кафедри

І.О. Петухова, к.пед.н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, протокол від «12» грудня 2024, № 5

Голова Вченої ради факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації

Н. Зикун, д. н. із соц. ком., професор

Завідувач навчально-методичного відділу

І. Качур, к.біол.н., доцент

Реєстраційний № _____

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри психології, педагогіки
та суспільних дисциплін
Протокол від ____ 202__ р. №.

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

Зміст

1. Передмова.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	6
2.1. Компетентності і результати навчання.....	6
2.2. Пререквізити та постреквізити	7
2.3. Структура навчальної дисципліни.....	8
2.4. Рейтинг-план.....	9
2.5. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення.....	11
3. Програма навчальної дисципліни за змістовними модулями	12
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	20
5. Засоби діагностики результатів навчання.....	23
6. Форми та питання поточного та підсумкового контролю.....	24
7. Рекомендована література	27

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Клінічна психологія» відноситься до навчальних дисциплін циклу професійної підготовки освітньої програми професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти зі спеціальності 053 Психологія.

Мета навчальної дисципліни є ознайомити слухачів із сучасними теоретичними уявленнями та практичними напрацюваннями в галузі психологічної діяльності в системі охорони здоров'я, підготувати студентів-психологів до практичної роботи з людьми, реалізуючи індивідуальний підхід та враховуючи внутрішню і зовнішню детермінацію, співвідносячи природні та соціальні чинники поведінки людини.

Завдання навчальної дисципліни: 1) засвоєння студентами наукових понять про предмет, об'єкт та основні методи клінічної психології; 2) знання основних психопатологічних синдромів, діагностичних критеріїв психічних розладів та їх класифікації (DSM-V, МКХ-11); 3) вивчення основних підходів до психологічної діагностики та корекції психічних розладів; 4) засвоєння принципів етичної взаємодії клінічного психолога з пацієнтами, їхніми сім'ями та медичними працівниками; 5) оволодіння формами та методами психологічної допомоги особам із різними видами психічних розладів; 6) розвиток навичок використання психодіагностичних методик, інтерв'ювання, тестування та аналізу клінічних випадків.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності виникнення, перебігу та корекції психічних розладів, а також особливості поведінки осіб із різними видами психологічної дезадаптації.

Об'єкт навчальної дисципліни – психологічні особливості психічних та поведінкових розладів, їх діагностика та методи психологічної допомоги.

Форми організації навчання: денна, заочна.

Методи навчання:

У навчальному процесі дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні, наочні, практичні методи;
- індуктивний та дедуктивний метод;
- творчі, проблемно-пошукові методи;
- навчальна робота під керівництвом та самостійна робота.

2. Метод стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні матеріалу, початкові дискусії, аналіз життєвих ситуацій);
- метод стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення)

3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- метод усного опитування;
- письмовий контроль;
- тестові методи;
- екзамен.

Програмою навчального курсу передбачено лекції, семінарські, практичні заняття, індивідуально-консультаційна та самостійна робота здобувача вищої освіти, робота в мережі Internet, написання рефератів, наукових тез, есе, презентація власних проєктів.

На лекційних заняттях здобувачі вищої освіти отримують інформацію про теоретичні

аспекти курсу. Семінарські та практичні заняття передбачають розкриття актуальних проблем специфіки та практичного застосування знань у подальшій професійній діяльності.

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає опанування теоретичного матеріалу з рекомендованої літератури, аналіз сучасних досліджень. Наведені у програмі питання для самоконтролю покликані формувати уміння та навички використання аналітичних досліджень.

Індивідуально-консультаційна робота здобувача вищої освіти передбачає написання індивідуально-дослідного завдання у вигляді доповіді та презентації, написання рефератів, доповідей, есе, підготовки наукових публікацій на науково-практичні конференції; вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій, проведення опитування, написання наукового проекту.

Формою підсумкового контролю знань є семестровий екзамен.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСБ-24-1, ПСБз-24-1

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Обов’язкова	
Модулів – 2		
Змістовних модулів – 2	Рік підготовки	
Загальна кількість годин - 150 год	3 - й	3 - й
	Семестр	
	6 - й	6 - й
	Лекції	
	24 год.	6 год.
	Семінарські заняття	
	12 год.	4 год.
	Практичні заняття	
	14 год.	-
	Самостійна робота	
	97 год.	138 год.
	Індивідуально-консультаційна робота	
	3 год.	2 год.
Форма підсумкового контролю: Екзамен		

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Компетентності	2. Результати навчання
ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків	ПР 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
СК4. Здатність самостійно збирати та тично опрацьовувати, аналізувати та гальнювати психологічну інформацію з них джерел;	ПР 12. Складати та реалізовувати програму психо-профілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.
СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації	ПР 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).	ПР 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії
СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.	
СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

Супутніми для вивчення цієї дисципліни є «Психокорекція».

Наступними для цієї дисципліни буде вивчення предметів «Екстремальна психологія».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСБ-24-1, ПСБз-24-1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Семинарські заняття	Практичні заняття	І.К.Р.	С.Р.С.		Лекції	Семинарські заняття	І.К.Р.	С.Р.С.
Модуль I денна форма навчання = 2,3 зал. кред. (69 год.)											
Модуль I заочна форма навчання = 2,4 зал. кред. (72 год.)											
ЗМ I. (Т.1-5) Теоретико-методологічні основи патопсихології											
Т.1. Фундаментальні поняття медичної психології.	13	2	2			9	14	2			12
Т.2. Клінічні вияви психічної норми та патології	13	2	2			9	14				14
Т.3. Психологія індивідуальних відмінностей.	13	2	2			9	14				14
Т.4. Сімейна клінічна психологія	13	2	2			9	16	2	2		12
Т.5. Вікова клінічна психологія.	17	4	2	2		9	14				14
Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського/практичного заняття – 40 хв.) – письмова робота											
Разом за Модулем 1	69	12	10	2	-	45	72	4	2	-	66
Модуль II денна форма навчання = 2,7 зал. кред. (81 год.)											
Модуль II заочна форма навчання = 2,6 зал. кред. (78 год.)											
ЗМ II. (Т.6-11) Психічні порушення та їх характеристика											
Т.6. Психічне реагування на захворювання і психологія соматично хворого.	14	2		2	3	7	14			2	12
Т.7. Психосоматичні й соматопсихічні розлади	13	2		2		9	12				12
Т.8. Клініко-психологічні аспекти пізнавальної діяльності та емоційно-вольової сфери.	15	2	2	2		9	14		2		12
Т.9. Клініко-психологічні аспекти порушення пам'яті, інтелекту, свідомості, ознаки дефіцитарності психічних функцій	13	2		2		9	12				12
Т.10. Основні симптоми та синдроми розладів психіки: особистість, розлади особистості	13	2		2		9	12				12
Т.11. Психогігієна. Психопрофілактика	13	2		2		9	14	2			12
Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського/практичного заняття – 40 хв.) – письмова робота											
Разом за Модулем 2	81	12	2	12	3	52	78	2	2	2	72
Форма підсумкового контролю – Екзамен											
Усього за навчальною дисципліною	150	24	12	14	3	97	150	6	4	2	138

2.4.РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години		Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар/практичні, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)	
денна	заоч.				денна	заоч.
		Модуль 1				
2	2	Т.1.Фундаментальні поняття медичної психології.	Лекція	ПР 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	0	0
2	0		Семінарське заняття		3	0
9	12		Самостійна робота			3
2	0	Т.2.Клінічні вияви психічної норми та патології	Лекція	ПР 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	0	0
2	0		Семінарське заняття		3	0
9	14		Самостійна робота			3
2	0	Т.3. Психологія індивідуальних відмінностей.	Лекція	ПР 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	0	0
2	0		Семінарське заняття		3	0
9	14		Самостійна робота			3
2	2	Т.4. Сімейна клінічна психологія	Лекція	ПР 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	0	0
2	2		Семінарське заняття		3	3
9	12		Самостійна робота			3
2	0	Т.5.Вікова клінічна психологія.	Лекція	ПР 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	0	0
2	0		Семінарське заняття		3	0
2	0		Практичне заняття		3	0
9	14		Самостійна робота			3
			Проміжний модульний контроль		2	
69	72	Усього за модулем 1			20	18
		Модуль 2				

2	0	Т.6. Психічне	Лекція	ПР 18. Вживати ефективних	0	0
2	0	реагування на	Семінарське заняття	заходів щодо збереження	3	0
3	2	захворювання і	Індивідуально-	здоров'я (власного й	2	2
7	12	психологія	консультаційна робота	оточення) та за потреби		3
		соматично хворого.	Самостійна робота	визначати зміст запиту до		
				супервізії		
2	0	Т.7. Психосоматичні	Лекція	ПР 11. Складати та	0	0
2	0	та соматопсихічні	Практичне заняття	реалізувати план	3	0
9	12	розлади	Самостійна робота	консультативного процесу з		3
				урахуванням специфіки		
				запиту та індивідуальних		
				особливостей клієнта,		
				забезпечувати ефективність		
				власних дій.		
2	0	Т.8. Клініко-	Лекція	ПР 12. Складати та	0	0
2	2	психологічні	Семінарське	реалізувати програму	3	3
2		аспекти пізнавальної	заняття	психопрофілактичних та	3	0
9	12	діяльності та	Практичне заняття	просвітницьких дій, заходів		3
		емоційно-вольової	Самостійна робота	психологічної допомоги у		
		сфери.		формі лекцій, бесід, круглих		
				столів, ігор, тренінгів тощо,		
				відповідно до вимог		
				замовника.		
2	2	Т.9. Клініко-	Лекція	ПР 12. Складати та	0	0
2	2	психологічні	Практичне заняття	реалізувати програму	3	0
9	12	аспекти порушення	Самостійна робота	психопрофілактичних та		3
		пам'яті, інтелекту,		просвітницьких дій, заходів		
		свідомості, ознаки		психологічної допомоги у		
		дефіцитарності		формі лекцій, бесід,		
		психічних функцій		круглих столів, ігор,		
				тренінгів тощо, відповідно		
				до вимог замовника.		
2	0	Т.10. Основні	Лекція	ПР 11. Складати та	0	0
2	0	симптоми та	Практичне заняття	реалізувати план	3	0
9	12	синдроми розладів	Самостійна робота	консультативного процесу з		3
		психіки: особистість,		урахуванням специфіки		
		розлади особистості		запиту та індивідуальних		
				особливостей клієнта,		
				забезпечувати ефективність		
				власних дій.		
2	2	Т.11. Психогігієна.	Лекція	ПР 18. Вживати ефективних	0	0
2	0	Психопрофілактика	Практичне заняття	заходів щодо збереження	3	0
9	12		Самостійна робота	здоров'я (власного й		3
				оточення) та за потреби		
				визначати зміст запиту до		
				супервізії		

		Проміжний модульний контроль 2	Контрольна робота (для заочної ф/н)		2	4
81	78	Усього за модулем 2			25	27
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE					5	5
Екзамен					50	
Усього за курсом					100	

2.5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійний супровід.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 1. Загальні принципи клінічної психології. Методи дослідження клінічної психології.

Тема 1. Фундаментальні поняття медичної психології

План лекційного заняття

1. Функціональні поняття, об'єкт, предмет клінічної психології
2. Зв'язок клінічної психології з іншими науками
3. Методологічні принципи клінічної психології
4. Клінічне опитування пацієнта, принципи, етапи
5. Структура патопсихологічного синдрому

План семінарського заняття

1. Розділи клінічної психології
2. Об'єкт та предмет клінічної психології
3. Синдромальний підхід
4. Етапи психологічного дослідження
5. Види діяльності клінічного психолога

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Предмет нейропсихології
2. Основні методи діагностики у психіатрії
3. Специфіка патопсихологічного дослідження
4. Визначити параметри патопсихологічного синдрому

Перелік питань для самоконтролю

1. Кваліфікаційна характеристика медичного психолога.
2. Місце медичного психолога у психології та медицині.
3. Методи дослідження в медичній психології.
4. Принципи та етапи клінічного опитування пацієнта.
5. Феноменологія клінічних виявів.
6. Феноменологічний принцип обстеження хворого.
7. Первинне інтерв'ю, психологічне консультування.

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [2,3,4,6]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-3]

Міжнародні видання: [1,2]

Тема 2. Клінічні вияви психічної норми та патології

План лекційного заняття

1. Історія питання
2. Визначення та критерії психічного здоров'я
3. Підходи до визначення психічної норми і патології
4. Діагностичні принципи-альтернативи

План семінарського заняття

1. Принципи розрізнення психологічних феноменів та психопатологічних симптомів
2. Діагностичні принципи-альтернативи
3. Хвороба–особистість
4. Нозос–патос
5. Реакція–стан–розвиток.
6. Психотичне–непсихотичне

7. Екзогенне–психогенне–ендогенне
8. Дефект–одужання–хроніфікація
9. Адаптація–дезадаптація
10. Компенсація– декомпенсація
11. 11.Негативне–позитивне

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Поняття “Психічне здоров’я” та критерії психічного здоров’я (за ВООЗ)
2. Поняття “норма” (за ВООЗ)
3. Поняття “Конфлікт норм” (за ВООЗ)
4. Діагностика “розумової відсталості”, яка ґрунтується на показниках IQ за (Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду)

Перелік питань для самоконтролю

1. Статистичний підхід до визначення психічної норми і патології
2. Адаптаційний підхід
3. Психопатологічний підхід
4. Гуманістичний підхід
5. Культурально-релятивістичний підхід

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [2,4,5,7]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-3]

Міжнародні видання: [1,2]

Тема 3. Психологія індивідуальних відмінностей

План лекційного заняття

1. Поняття індивідуальних відмінностей
2. Структура індивідуальності
3. Характеристика темпераменту
4. Характеристика характеру
5. Особистість

План семінарського заняття

1. Характеристика поняття “індивідуальність” в клінічній психології
2. Структура індивідуальності
- 4 блоки специфічних якостей та особливостей особистості
3. Характеристика темпераменту за Шелдоном
4. Характеристика характеру як психологічної складової клінічної психології

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Аналіз параметрів адекватних і неадекватних форм поведінки клінічної психології
2. Адаптивність та самоактуалізація як умова гармонійного характеру

Перелік питань для самоконтролю

1. Що розуміється під індивідуальністю в сучасній психології
2. Назвіть структуру індивідуальності
3. Назвіть три типи соматичної конституції людини
4. Характеристика темпераменту
5. Характеристика характеру
6. Розкрити поняття «гармонійні риси характеру»
7. Які форми і методи відіграють основну роль у формуванні рис характеру?

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [2,5,7,9]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-3]

Міжнародні видання: [1,2]

Тема 4. Сімейна клінічна психологія

План лекційного заняття

1. Психологія сімейних відносин
2. Патогенні антиципаційні патерни
3. Типи неблагонадійних сімей
4. Непорозуміння цілей і суті виховання

План семінарського заняття

1. Види мислення: саногенне, патогенне
2. Типи неблагонадійних сімей
3. Родинні способи формування непосильної психічної напруги у члена її сім'ї
4. Групи партнерських непорозумінь
5. Групи батьківських непорозумінь

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Нозогностичний патерн поведінки
2. Анозогностичний патерн поведінки
3. Поняття “Потенційний невротик”
4. Батьківські непорозуміння у вихованні.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чинники непорозуміння цілей і суті виховання
2. Характеристика непорозуміння “унікальність–тотожність”
3. Характеристика непорозуміння “справедливість–любов”
4. Характеристика непорозуміння “ідентифікація–проекція”
5. Характеристика непорозуміння “чоловік–жінка”.
6. Характеристика непорозуміння “інтеграцію та втрату спільності”
7. Характеристика непорозуміння “несвідоме–свідоме”

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [2,5,6,8]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-4]

Міжнародні видання: [1,2]

Тема 5. Вікова клінічна психологія

План лекційного заняття

1. Соціальні та біологічні складові нормального і аномального розвитку людини
2. Періоди вікових психологічних криз
3. Психічні особливості та психосоматичні розлади в період новонародженості, дитинства та раннього дитинства
4. Психічні особливості та психосоматичні розлади у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку
5. Психологічні особливості та психосоматичні розлади у підлітків
6. Психологія і психопатологія ранньої юності
7. Психологічні особливості та психічні розлади осіб зрілого, літнього та похилого віку

План семінарського заняття

1. Характеристика критеріїв розвитку психіки
2. Вікова періодизація
3. Провідне значення у психічному розвитку дитини в період новонародженості, дитинства та раннього дитинства
4. Провідне значення у психічному розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.
5. Основне новоутворення підліткового віку
6. Чотири етапи розвитку ідентичності, що вимірюються ступенем професійного,

релігійного і політичного самовизначення молоді людини

7. Основна психологічна проблема зрілого віку

План практичного заняття

1. Вікові особливості психічних розладів
2. Методи діагностики у віковій клінічній психології
3. Особливості психологічного супроводу та корекції
4. Етичні аспекти роботи з клієнтами різного віку

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Головний комплекс періоду новонародження до 1 місяця
2. Головний комплекс періоду дитинства 1–12 місяців
3. Головний комплекс періоду раннього дитинства 1–4 роки;
4. Головний комплекс дошкільного періоду 4–7 років
5. Головний комплекс молодшого шкільного періоду 7–12 років
6. Головний комплекс періоду підліткового періоду 12–16 років
7. Головний комплекс періоду рання юність 16–19 років;
8. Головний комплекс періоду пізня юність 19–21 рік
9. Головний комплекс періоду молодість (рання зрілість) 21–35 років
10. Головний комплекс періоду зрілість 35–60 років
11. Головний комплекс періоду перша старість (похилий вік) 60–75 років
12. Головний комплекс періоду старість (похилий вік) 75–90 років
13. Головний комплекс періоду довгожителство — старше ніж 90 років

Перелік питань для самоконтролю

1. Соціальні й біологічні складові нормального й аномального розвитку людини
2. Психічні особливості та психосоматичні розлади в період новонародженості та раннього дитинства.
3. Психічні особливості й психосоматичні розлади в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку
4. Психологічні особливості та психосоматичні розлади в підлітків.
5. Психологія та психопатологія раннього юнацтва.
5. Психологічні особливості осіб літнього й похилого віку.

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [2,5,7]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-4]

Міжнародні видання: [1,2]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 2. Основні симптоми та синдроми розладів психіки. Психогігієна та психопрофілактика.

Тема 6. Психічне реагування на захворювання і психологія соматично хворого

План лекційного заняття

1. “Внутрішня картина хвороби”
2. Медико-психологічні аспекти соматичних хвороб
3. Психосоматична медицина, порушення психіки при соматичних захворюваннях
4. Психоматичні й соматопсихічні розлади
5. Класифікація
6. Клініка
7. Профілактика.

План практичного заняття.

- 1 Характеристика типів особистості ставлення до хвороби за Л. І. Вассерман: Когнітивний.

2. Гармонійний тип
3. Тривожний тип, іпохондричний тип.
4. Меланхолійний тип.
5. Апатичний тип
6. Неврастенічний тип

План Індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота має бути виконана у формі аналітично-проблемного есе, обсягом до 10 сторінок.

1. Обсесивно-фобічний тип
2. Сенситивний тип
3. Егоцентричний тип
4. Ейфорійний тип
5. Анозогностичний тип
6. Ергопатичний тип
7. Паранойяльний тип

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Сутність та об'єктивна тяжкість “Внутрішньої картини хвороби” для особистості
2. Характеристика факторів суб'єктивного ставлення до хвороби: стать, вік, професія
3. Характеристика факторів суб'єктивного ставлення до хвороби: темперамент, характер, особливості особистості,

Перелік питань для самоконтролю

1. Співвідношення об'єктивного і суб'єктивного аспектів захворювання
2. Поняття “внутрішньої картини хвороби”
3. Особливості психічного реагування на патологію залежно від статі, віку, професії, темпераменту, характеру, особистісних нюансів
4. Світоглядні й забобонні основи та установки в контексті наявності соматичної патології.
5. Можливості психологічної допомоги та психокорекції

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [2,3,4,6,7]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-3]

Міжнародні видання: [1,2]

Тема 7. Психосоматичні та соматопсихічні розлади

План лекційного заняття

1. Психосоматичні й соматопсихічні розлади
2. Класифікація
3. Клініка
4. Профілактика

План практичного заняття.

1. Етіологія і патогенез психосоматичних й соматопсихічних розладів
2. Три види психосоматичних розладів за класифікацією Е. Блейлера
3. Нейрофізіологія психічних розладів
4. Профілака психосоматичних і соматопсихічних розладів

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Характеристика психосоматичних й соматопсихічних розладів
2. Етіопатогенетичні та клініко-динамічні ознаки непсихотичних, психотичних та дефективно- органічних розладів
3. Психосоматичний механізм розвитку соматопсихічних розладів
4. Три етапи формування нервово-психічної патології

Перелік питань для самоконтролю

1. Психічне реагування на хворобу й психологія соматичного пацієнта
2. Типи психічного реагування.
3. Місце психічного фактора в соматичній патології
4. Передумови формування психосоматичних захворювань
5. Психологічні особливості хворих при різних соматичних захворюваннях, дефектах тіла й органів чуття

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [1,2,3,4,7]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-3]

Міжнародні видання: [1,2]

Тема 8. Клініко-психологічні аспекти пізнавальної діяльності та емоційно-вольової сфери

План лекційного заняття

1. Розлади відчуттів та сприйняття
2. Розлади мислення
3. Розлади емоцій
4. Розлади ефекторно-вольової сфери та потягів

План семінарського заняття

1. Класифікація розладів відчуттів
2. Класифікація розладів сприйняття: ілюзії та галюцинації
3. Класифікація розладів мислення
4. Емоції. Механізм виникнення емоцій. Центральний нервовий апарат емоцій
5. Характеристика понять — “воля”, “потяги”

План практичного заняття

1. Когнітивні порушення: характеристика та клінічні прояви
2. Емоційно-вольові порушення: типологія та клінічні особливості
3. Методи діагностики когнітивних та емоційно-вольових порушень
4. Основні стратегії психологічної корекції та реабілітації

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Поведінка хворих при псевдогалюцинаціях
2. Дерезалізація. Психологічний портрет хворого.
3. Поведінка хворих з нав'язливими ідеями
4. Класифікація порушень емоцій
5. Психологічний портрет депресивного хворого.
6. Психологічний портрет маніакального хворого

Перелік питань для самоконтролю

1. Типи психомоторної рухової загальмованості: *кататонічний, істеричний, депресивний, апатичний, екзогенний ступор, субступорозний стан.*
2. Характеристика поняття “Гомосексуалізм”
3. Характеристика поняття “Садизм”
4. Характеристика поняття “Мазохізм”
5. Психомоторне збудження, його види

Рекомендована література:

Основна: [1-2]

Допоміжна: [2,3,4,5,7,8]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-3]

Міжнародні видання: [1,2]

Тема 9. Клініко-психологічні аспекти порушення пам'яті, інтелекту, свідомості, ознаки дефіцитарності психічних функцій

План лекційного заняття

1. Розлади пам'яті та уваги
2. Розлади інтелекту.
3. Синдром розладу свідомості

План практичного заняття

1. Поняття “Пам'ять”. Види пам'яті
2. Види патологічної пам'яті
3. Увага та її види
4. Поняття “інтелект”. Набуте та вроджене недоумство
5. Форми олігофренії
6. Критерії діагностики розумової відсталості

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Характеристика якісних порушень пам'яті
2. Характеристика кількісних порушень пам'яті
3. Форми порушення активності уваги
4. Деменція та її види
5. Критерії діагностики розладів свідомості за К. Ясперсом

Перелік питань для самоконтролю

1. Стан звуженої свідомості: Амбулаторний автоматизм.
2. Види амбулаторного автоматизму: Транс, Сомнамбулізм, Фуга.
3. Синдроми вимкнення свідомості: обнубіляція, оглушення, сомнолентність, сопор, кома
4. Ознаки порушення пам'яті, інтелекту.
5. Ознаки психічної дефіцитарності
6. Питання зворотності-незворотності дефекту
7. Клінічні й експериментальні способи визначення глибини ураження психічних функцій
8. Межа між нормою та патологією.

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [2,3,4,5,7,8]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-3]

Міжнародні видання: [1,2]

Тема 10. Основні симптоми та синдроми розладів психіки: особистість, розлади особистості

План лекційного заняття

1. Розлади особистості (психопатії)
2. Акцентуації. Визначення понять
3. Діагностичні критерії і диференціальна діагностика

План практичного заняття

1. Поняття “Психопатії”
2. Поняття “Акцентуації” особистості
3. Чинники органічних психопатій
4. Ознаки діагностичних критеріїв психопатій, визначені П. Б. Ганнушкіним – О. В. Кербиковим
5. Мета сімейної психотерапії

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Етіологія та патогенез психопатій
2. Диференціальний діагноз психопатій
3. Поняття розладу “енцефалопатія”
4. Вибір методів психотерапії при психопатіях

Перелік питань для самоконтролю

1. Темперамент, характер, особистість
2. Структура особистості

3. Поняття гармонійної особистості
4. Розлади особистості: *Паранойяльний тип*
5. Розлади особистості: *Афективний тип*
6. Розлади особистості: *Истеричний тип*
7. Розлади особистості: *Шизоїдний тип*
8. Розлади особистості: *Психостенічний тип*
9. Розлади особистості: *Циклоїдний тип*
10. Розлади особистості: *Астенічний тип*

Рекомендована література:
Основна: [1-3]

Допоміжна: [2,3,4,5,7,9]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-3]

Міжнародні видання: [1,2]

Тема 11. Психогієна. Психопрофілактика

План лекційного заняття

1. Психогієна, аспекти, завдання
2. Валеологія та її завдання
3. Психопрофілактика та її мета
4. Психотерапія .Види психотерапії

План практичного заняття

1. Методи діагностики несприятливих факторів ризику
2. Характеристика основних *п'яти груп здоров'я*
3. Мета Психопрофілактики
4. Базові напрями психотерапії

План самостійної роботи здобувача вищої освіти

1. Методи психотерапії
2. Завдання реабілітації
3. Первинна, вторинна і третинна психопрофілактика

Перелік питань для самоконтролю

1. Поняття про психогієну
2. Психогієна статі
3. Психогієна праці
4. Психогієна шлюбу
5. Поняття про психопрофілактику
6. Психотерапія, напрями психотерапії

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [1,2,3,4,5,7]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-3]

Міжнародні видання: [1,2]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE для денної та заочної форм навчання (максимально до 5 балів).

Шкала оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти

для заочної форми навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей
2	Здобувач вищої освіти всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
1	Здобувач поверхово викладає навчальний матеріал, недостатньо чітко розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускає при цьому суттєві помилки
0	Робота відсутня

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

для денної та заочної форм навчання

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
3	3	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.
2	2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
1	1	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.
0,5	0,5	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі
0	0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на практичних заняттях
для денної форми навчання

К-сть балів	Критерії оцінювання
3	Здобувач вищої освіти має глибокі знання з тем практичних занять. Доповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час практичного заняття студент активно приймає участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни. Приймає активну участь у розв'язанні розрахунково-графічних робіт.
2	Здобувач вищої освіти знає програмний матеріал повністю. Доповідь відповідає вимогам. Здобувач вищої освіти своєчасно готується до заняття. Під час заняття студент відповідає на поставлені запитання. Проте існують проблеми з застосуванням прикладів з практичної діяльності. Існують певні помилки в трактуванні поставленого питання, не вміє самостійно та творчо мислити, не може вийти за межі теми.
1	Здобувач вищої освіти знає основну тему заняття, має уявлення про поставлене питання, але його знання мають загальний характер. Відповіді базуються лише тільки на лекційному курсі і практично не підкріплені прикладами. Має певні прогалини в інших темах, на яких базується матеріал практичного заняття.
0	Здобувач вищої освіти повністю не знає програмного матеріалу, не працює в аудиторії, не готовий відповідати на будь-яке запитання з теми практичного заняття.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти
для денної та заочної форми навчання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти виконується до теми 6 «Психічне реагування на захворювання і психологія соматично хворого». Індивідуальна робота має проєктний характер та передбачає виконання дослідження за наступним планом:

- 1.Обсесивно-фобічний тип
- 2.Сенситивний тип
- 3.Егоцентричний тип
- 4.Ейфорійний тип
- 5.Анозогностичний тип
- 6.Ергопатичний тип
- 7.Паранойяльний тип

Отримані результати оформлюються у вигляді звіту в якому має бути зазначено: хід дослідження, методики використані у процесі дослідження, отримані результати та висновок згідно отриманих результатів.

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
2	2	Роботу описано послідовно та логічно, викладено усі етапи дослідження, висвітлені результати за методиками дослідження, висновки логічно обґрунтовані.
1,5	1,5	Роботу описано послідовно та логічно, є недоліки у висвітленні результатів або висновках, які незначним чином впливають на якість роботи.

1	1	Достатній рівень послідовності та логічності, висвітлено результати дослідження, проте відсутні висновки.
0,5	0,5	Є значні помилки у репрезентації результатів дослідження, що впливає на точність висновків.
0	0	Робота відсутня

Критерії оцінювання контрольних робіт

Проведення поточного контрольного заходу є обов'язковим для здобувачів вищої освіти. Такий захід проводиться у вигляді аудиторної комплексної роботи та дозволяє здійснити контроль знань студентів за всіма змістовими модулями. Контрольний захід проводиться у письмовому вигляді і може включати теоретичні питання, розуміння понятійного апарату з навчальної дисципліни, тестові завдання.

Формою проміжного та поточного контролю є контрольні роботи

Для денної та заочної форм навчання

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
2	4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
1,5	2-3	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	1	Володіє навчальним матеріалом але не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
0	0	Робота відсутня

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Сума балів за 100- бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		

60-69	D	задовільно	задовільно	
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
4	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше за темою з переліку тем до виконання індивідуально-консультаційної роботи	1) Курси Малої академії наук Futurum futurum.man.gov.ua 2) Платформа Онлайн-навчання FutureLearn: https://www.futurelearn.com/ 3) Платформа Онлайн-навчання Udemy: https://www.udemy.com/ 4) Інші спеціалізовані суб'єкти надання освітніх послуг
3	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою семінарського заняття	1) Курси Малої академії наук Futurum futurum.man.gov.ua 2) Платформа Онлайн-навчання FutureLearn: https://www.futurelearn.com/ 3) Платформа Онлайн-навчання Udemy: https://www.udemy.com/ 4) Інші спеціалізовані суб'єкти надання освітніх послуг
2	Практичне заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою практичного заняття	1) Курси Малої академії наук Futurum futurum.man.gov.ua 2) Платформа Онлайн-навчання FutureLearn: https://www.futurelearn.com/ 3) Платформа Онлайн-навчання Udemy: https://www.udemy.com/ 4) Інші спеціалізовані суб'єкти надання освітніх послуг
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- тести;
- доповіді, есе;
- індивідуальні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації результатів самостійної, індивідуальної роботи та наукових досліджень;
- контрольна робота;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- екзамен.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів засвоєння програмного матеріалу з навчальної дисципліни «Клінічна психологія» передбачає поточний, проміжний та підсумковий форми контролю, які здійснюються на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення семінарських/практичних занять, при перевірці самостійних робіт та виконанні контрольної роботи і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з предмета.

При поточному контролі оцінюються наступні результати:

- відповіді на семінарських/практичних заняттях; контрольних робіт;
- результати виконання завдань самостійної роботи здобувача, передбачених навчальним планом;
- для змішаної (дистанційної) форми навчання (відповіді під час занять в дистанційному режимі (на форумах, чатах, Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо);
- результати виконання завдань самостійної роботи здобувача;
- результати виконання інших видів робіт (участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах, підготовка наукової статті).

Проміжний контроль здійснюється у формі контрольного заходу (тест, інтерпретація теоретичного питання; розв'язання практичних ситуацій (кейсів).

З навчальної дисципліни «Клінічна психологія» передбачено 2 контрольні (модульні) роботи для денної форми навчання та 1 контрольна робота для заочної форми навчання. Здобувачів завчасно інформуються про терміни проведення і зміст контрольної (модульної) роботи. Результат поточного контролю визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Поточний модульний контроль №1

1. Функціональні поняття, об'єкт, предмет клінічної психології
2. Методологічні принципи клінічної психології
3. Клінічне опитування пацієнта, принципи, етапи
4. Структура патопсихологічного синдрому
5. Розділи клінічної психології
6. “Синдромальний підхід” клінічної психології
7. Види діяльності клінічного психолога
8. Визначення та критерії психічного здоров'я
9. Підходи до визначення психічної норми і патології
10. Діагностичні принципи-альтернативи
11. Поняття “Конфлікт норм” (за ВООЗ)
12. Діагностика “розумової відсталості”, яка ґрунтується на показниках IQ за (Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду)
13. Поняття індивідуальних відмінностей
14. Структура індивідуальності
15. Характеристика темпераменту
16. Характеристика характеру
17. Особистість та її характеристика
18. Психологія сімейних відносин
19. Типи неблагонадійних патогеннічних сімей
20. Непорозуміння цілей і суті виховання
21. Види мислення: саногенне, патогенне
22. Типи неблагонадійних сімей
23. Родинні способи формування непосильної психічної напруги у члена її сім'ї
24. Групи партнерських непорозумінь
25. Групи батьківських непорозумінь
26. Нозогностичний патерн поведінки

27. Анозогностичний патерн поведінки
28. Поняття “Потенційний невротик”
29. Соціальні та біологічні складові нормального і аномального розвитку людини
30. Періоди вікових психологічних криз

Поточний модульний контроль №2

1. Психічні особливості та психосоматичні розлади в період новонародженості, дитинства та раннього дитинства
2. Психічні особливості та психосоматичні розлади у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку
3. Психологічні особливості та психосоматичні розлади у підлітків.
4. Психологія і психопатологія ранньої юності.
5. Психологічні особливості та психічні розлади осіб зрілого, літнього та похилого віку
36. “Внутрішня картина хвороби”
6. Медико-психологічні аспекти соматичних хвороб
7. Психосоматична медицина, порушення психіки при соматичних захворюваннях
8. Класифікація психоматичних й соматопсихічних розладів
9. Клініка психоматичних й соматопсихічних розладів
10. Профілактика психоматичних й соматопсихічних розладів
11. Етіологія і патогенез психоматичних й соматопсихічних розладів
12. Три види психосоматичних розладів за класифікацією Е. Блейлера
13. Нейрофізіологія психічних розладів
14. Характеристика психосоматичних й соматопсихічних розладів
15. Етіопатогенетичні та клініко-динамічні ознаки непсихотичних, психотичних та дефективно-органічних розладів
16. Психосоматичний механізм розвитку соматопсихічних розладів
17. Три етапи формування нервово-психічної патології.
18. Класифікація розладів відчуттів
19. Класифікація розладів сприйняття: ілюзії та галюцинації.
20. Класифікація розладів мислення
21. Емоції. Механізм виникнення емоцій. Центральний нервовий апарат емоцій
22. Характеристика понять — “воля”, “потяги
23. Розлади пам’яті та уваги.
24. Розлади інтелекту
25. Синдром розладу свідомості
26. Розлади особистості: психопатії, акцентуації - визначення понять
27. Діагностичні критерії і диференціальна діагностика психопатії
28. Психогігієна, аспекти, завдання
29. Психотерапія. Види психотерапії

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Предмет та завдання клінічної психології.
2. Основні методи клінічної психології.
3. Відмінності між клінічною та загальною психологією.
4. Структура клінічної психології як науки.
5. Біопсихосоціальна модель в клінічній психології.
6. Основні види психічних розладів за МКХ-11.
7. Диференціальна діагностика органічних та функціональних психічних розладів.
8. Психологічні аспекти соматичних захворювань.
9. Когнітивні порушення при органічних ураженнях мозку.
10. Основні підходи до діагностики психічних розладів.
11. Симптоми шизофренічного спектра та їх психологічний аналіз.

12. Афективні розлади: депресія та біполярний афективний розлад.
13. Основні методи психологічної діагностики в клінічній практиці.
14. Психологічні аспекти невротичних розладів.
15. Посттравматичний стресовий розлад: критерії та психологічні механізми.
16. Роль клінічного психолога в роботі з особами з психічними розладами.
17. Основні підходи до психологічної корекції психічних розладів.
18. Психосоматичні розлади: визначення та основні концепції.
19. Взаємозв'язок психічного здоров'я та особистісних особливостей.
20. Психологічні аспекти роботи з людьми, які мають розлади харчової поведінки.
21. Роль стресу в розвитку психічних розладів.
22. Психологічні особливості тривожних розладів.
23. Дисоціативні розлади: психологічний аналіз.
24. Клінічні особливості обсесивно-компульсивного розладу.
25. Психологічна допомога при розладах особистості.
26. Психологічна реабілітація після психотичних епізодів.
27. Межові психічні стани: критерії та діагностика.
28. Гендерні аспекти психічного здоров'я.
29. Психологічні механізми адиктивної поведінки.
30. Основні психотерапевтичні підходи в клінічній психології.
31. Психологічні особливості пацієнтів із суїцидальною поведінкою.
32. Нейропсихологічна діагностика в клінічній психології.
33. Психологічні аспекти когнітивно-поведінкової терапії.
34. Роль сім'ї у формуванні та підтримці психічного здоров'я.
35. Психологічні особливості дітей з психічними розладами.
36. Діагностика порушень емоційної сфери.
37. Взаємозв'язок соматичних та психічних розладів.
38. Основні теорії психогенезу психічних розладів.
39. Роль особистісних факторів у розвитку психічних розладів.
40. Когнітивні стилі та їх роль у психічному здоров'ї.
41. Психологічні аспекти травматичного досвіду.
42. Діагностика та корекція емоційного вигорання.
43. Психологічні особливості людей із хронічним болем.
44. Вплив соціальних факторів на психічне здоров'я.
45. Психологічні аспекти панічного розладу.
46. Методи психологічної підтримки в кризових ситуаціях.
47. Основні концепції психосоціальної реабілітації.
48. Психологічна допомога при порушеннях адаптації.
49. Психологічна діагностика при депресивних розладах.
50. Когнітивні підходи до лікування психічних розладів.
51. Розлади аутистичного спектра: психологічний аналіз.
52. Використання психодіагностичних тестів у клінічній практиці.
53. Емоційні порушення у підлітків: діагностика та корекція.
54. Психологічні особливості людей з коморбідними розладами.
55. Специфіка психологічної роботи в психіатричних закладах.
56. Вплив медичних втручань на психіку пацієнта.
57. Клінічна психологія в геріатрії: особливості роботи.
58. Психологічні аспекти розладів імпульсного контролю.
59. Використання проєктивних методик у клінічній психології.
60. Особливості роботи з людьми, які пережили насильство.
61. Психологічні аспекти психосексуального розвитку.
62. Особливості психологічної допомоги ЛГБТК+ пацієнтам.
63. Використання нейропсихологічних методик у клінічній діагностиці.
64. Психологічні аспекти роботи з хворими на деменцію.

65. Роль клінічного психолога в мультидисциплінарній команді.
66. Сучасні підходи до лікування психотичних розладів.
67. Особливості діагностики психопатології в дитячому віці.
68. Вплив травматичного досвіду дитинства на психічне здоров'я.
69. Психологічні особливості людей з екзистенційною кризою.
70. Психологічні підходи до профілактики психічних розладів.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Закалик Г. М. Основи клінічної психології : навч. посіб. / Г. М. Закалик, О. В. Войцеховська, Н. М. Шувар. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 429 с.
2. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.
3. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія. Навчальний посібник. Видавництво: КНТ, 2019, 369 с.

Допоміжна:

1. Еколого-психологічні детермінанти суб'єктивного благополуччя особистості: монографія / Ю. М. Швалб, О. Л. Вернік, О. О. Вовчик-Блакитна, Т. М. Кирпенко, О. В. Павленко, О. В. Рудоміно-Дусятська; за ред. Ю. М. Швалба. Київ Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 234 с. URL: <http://psychology-naes-ua.institute/userfiles/files/Shvalb.pdf>
2. Клінічна психологія: методичні рекомендації до проведення семінарських занять та виконання самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» ОС Бакалавр/ укладач Штих І.І. Мукачєво: МДУ, 2019. 43с. URL: <http://surl.li/gwprok>
3. Медична психологія : підруч.; за заг. ред. докт. мед. наук, проф. І. Д. Спіріної. Дніпро : ЛІРА, 2022. 300 с. URL: <http://surl.li/gwpoz>
4. Лісовенко А.Ф. Медична психологія: методичні рекомендації (для самостійної підготовки здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології). Одеса: Фенікс. 2020. 60 с. URL: <http://surl.li/gwpprh>
5. Основи медичної психології : конспект лекцій / укладач Т. В. Іванова. Суми : Сумський державний університет, 2022. 275 с. URL: <http://surl.li/gwpor>
6. Психофізіологічні закономірності життєстійкості фахівців соціономічних професій: монографія / О. М. Кокун, В. В. Клименко, О. М. Корніяка та ін.; за ред. О. М. Кокун. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 236 с. . URL: <http://psychology-naes-ua.institute/userfiles/files/Kokun.pdf>
7. Савенкова І. І. Клінічна психологія: навчальний посібник. Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2018. 302 с. URL: <http://surl.li/hmten>
8. Самодетермінація психологічного благополуччя особистості: монографія / Л. З. Сердюк, І. В. Данилюк, В. В. Турбан, О. І. Пенькова, Н. Д. Володарська [та ін.]; за ред. Л. З. Сердюк. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 236 с. URL: <http://surl.li/hmtgf>.
9. Чиханцова О, Гуцол К. Психологічні основи розвитку резильєнтності особистості в період пандемії Covid-19 : практичний посібник. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2022. 128 с. URL: <http://surl.li/fmqy>

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Національна медична бібліотека України URL : <https://library.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Український ревматологічний журнал. URL : <https://www.rheumatology.kiev.ua>
4. Сімейні стосунки: типи сімейних відносин та поради, як налагодити тісний зв'язок з родиною URL :<https://ukr.media/psihologiya/384270>

Міжнародні видання:

1. Psychologicaljournal. URL:<http://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal>
2. Psihologîa i osobistist'(Online) Psychology and personality. URL: <http://psychpersonality.inf.ua/>